

2021 M. LIETUVOS DIABETO ASOCIACIJOS VEIKLOS ATASKAITA

LIETUVOS DIABETO ASOCIACIJOS ORGANIZACINIAI KLAUSIMAI

Lietuvos diabeto asociacijoje 2021 m. sausio 1 d. ir gruodžio 31 d. vienijasi 50 kolektyvinių narių. 2021 m. naujų narių nepriimta.

Lietuvos diabeto asociacijoje vienijasi 50 rajonų diabeto bendrijų, draugijų klubų:

Akmenės rajono diabeto klubas „Sadutė“, Alytaus miesto ir rajono diabeto klubas „Viltis“, Alytaus vaikų ir jaunimo diabeto klubas „Mes“, Anykščių rajono cukralige sergančiųjų klubas „Ateitis“, Biržų rajono sergančiųjų cukriniu diabetu klubas „Krantas“, Druskininkų miesto diabeto klubas „Atgaja“, diabeto klubas, Ignalinos rajono diabeto klubas „Gydūnė“, Jonavos rajono sergančiųjų cukriniu diabetu klubas „Ramunė“, Joniškio rajono diabetu sergančiųjų klubas „Viltis“, Kaišiadorių rajono sergančiųjų cukriniu diabetu klubas „Likimas“, Kauno diabetikų bendrija „Aronija“, Kauno diabetikų klubas „Insula“, Kauno vaikų diabeto klubas „Svaja“, Kelmės diabeto klubas „Diabetas ABC“, Kėdainių rajone sergančiųjų cukralige klubas „Diabetas“, Kėdainių vaikų ir jaunimo diabeto klubas „Cukrinukas“, Klaipėdos miesto sergančiųjų cukriniu diabetu klubas „CD“, Kupiškio rajono diabeto klubas „Kupa“, Kuršėnų miesto ir Šiaulių rajono žmonių, sergančių cukriniu diabetu, klubas „Venta“, Kretingos diabeto klubas „Vilties kelionė“, Klaipėdos aklųjų ir silpnaregių diabetikų klubas. VšĮ Panevėžio ir Utenos apskričių aklųjų ir silpnaregių taryba, Lietuvos slaugytojų diabetologų draugija (LSDD), Marijampolės klubas „Diabetikas ABC“, Mažeikių rajono diabetikų klubas „Žemaičių spēka“, Pagėgių savivaldybės diabeto klubas „Rambynas“, Pakruojo rajono diabeto klubas „Vita“, Palangos diabeto klubas „Diabetas“, Panevėžio diabeto draugija „Viltis“, Pasvalio rajono sergančiųjų cukriniu diabetu draugija „Sveikata“, Plungės miesto sergančiųjų cukriniu diabetu klubas, Prienų rajono diabeto klubas „Versmė“, Radviliškio diabeto klubas „Likimas“, Raseinių rajono cukralige sergančiųjų klubas „Diabetas“, Rokiškio diabetikų klubas „Rokiškis“, Šakių rajono cukralige sergančiųjų klubas „Linelis“, Šiaulių krašto žmonių, sergančių cukriniu diabetu, klubas „Lemtis“, Šilalės rajono diabeto klubas „Diabetas“, Šilutės klubas „Diabetikas ABC“, Tauragės diabeto bendrija „Insula“, Telšių diabetikų bendrija „Dia Telšiai“, Ukmergės diabetikų klubas „Vilkmergė“, Utenos rajono sergančiųjų cukralige klubas „Viltis“, Utenos vaikų ir jaunimo diabeto klubas, Varėnos rajono diabeto klubas „Riba“, Vilkaviškio rajono diabetikų bendrija „Insula“, Vilniaus miesto Antakalnio poliklinikos diabetu sergančiųjų klubas „Beta“, Vaikų ir jaunimo diabeto klubas „DIABITĖ“, Zarasų rajono sergančiųjų cukralige klubas „Viltis“.

Lietuvos diabeto asociacijos veiklos tikslai yra šie: Vienyti medikus, cukriniu diabetu (CD) sergančius ir visus geros valios žmones šios ligos kontrolei Lietuvoje gerinti. Skleisti informaciją apie CD ne tik besigydančiesiems, bet ir visuomenei, valdžios institucijoms, remiantis tarptautine patirtimi. Teikti sergantiesiems socialinę ir psichologinę pagalbą. Užkirsti kelią sergančių žmonių teisių pažeidimams bei įvairiems draudimams bendradarbiaujant su valdžios institucijomis. Aktyviai dalyvauti įvairių tarptautinių organizacijų veikloje.

2022 m. planuojama veiklą tęsti vadovaujantis pagrindiniais veiklos tikslais. Bus įgyvendinamas „2022 m. Lietuvos diabeto asociacijos neįgaliųjų veiklos rėmimo projektas“, kuris yra tęstinis 2021 m. veiklos įgyvendinimo projektas (sergančiųjų diabetu, slaugytojų diabetologų mokymas seminaruose, stovyklose, visuomenės švietimas, aktyvaus poilsio ir kultūros renginių organizavimas).

2021 m. balandžio 30 d. nuotoliniu rašytinės procedūros būdu vyko LDA visuotinis narių susirinkimas, vadovaujantis tais pačiais principais, kaip ir organizuojant LPOAT visuotinį narių susirinkimą. 2021 m. balandžio 17 d. LDA valdyba nusprendė balandžio 30 d. organizuoti LDA visuotinį narių susirinkimą rašytinės procedūros būdu, priimant sprendimus dėl pritarimo LDA 2020 m. veiklos ataskaitai bei 2021 m. veiklos planui ir 2020 m. finansinės ataskaitos patvirtinimo. LDA vienija 50 kolektyvinių narių. Balsavimo rezultatai gauti iš 32 organizacijų. Kворumas buvo. LDA 2020 m. veiklos ataskaitai ir 2021 m. veiklos planui pritarė, 2020 m. finansinė ataskaita patvirtinta vienbalsiai.

Rugsėjo 16 d. Vilniuje vyko LDA valdybos posėdis. Posėdyje informuota apie 2021 m. veiklos plano vykdymą, numatytos 2022 m. veiklos plano gairės. Aptarta dabartinė sveikatos apsaugos sistemos situacija. Kadangi sparčiai daugėja naujų COVID-19 atvejų, nutarta respublikinę konferenciją „Diabeto priežiūros paslaugų prieinamumas“, skirtą Pasaulinei diabeto ir Jungtinių Tautų dienai, organizuoti ne lapkričio 14 d. Vilniuje, o anksčiau – spalio 22 d. Elektrėnuose.

Ryšiai su Lietuvos diabeto asociacijos tarybos ir valdybos nariais nuolat buvo palaikomi el. paštu ir telefonu.

LIETUVOS DIABETO ASOCIACIJOS KOLEKTYVINIŲ NARIŲ ORGANIZUOTI RENGINIAI

Gegužės 28–30 d. Druskininkų VšĮ valstybės ir savivaldybės tarnautojų mokymo centre (VSTMC) „Dainava“ vyko seminaras Lietuvos diabeto asociacijos (LDA) kolektyvinių narių vadovams „Cukrinis diabetas. Sergančių teisės“. Seminare dalyvavo klubų pirmininkai iš 16 rajonų diabeto organizacijų: Druskininkų, Elektrėnų, Ignalinos, Joniškio, Kauno „Insulos“, Kelmės, Kėdainių „Diabeto“, Marijampolės, Mažeikių, Pakruojo, Panevėžio „Aklųjų“, Pasvalio, Radviliškio, Rokiškio, Vilkaviškio, Vilniaus „Betos“. Stovyklos vadovė – Druskininkų miesto diabeto klubo „Atgaja“ pirmininkė J. Šimonienė. Jai talkino J. Tamulaitienė, stovyklos medicinos vadovė – gydytoja endokrinologė R. Koreivienė iš Druskininkų. Pagrindinis rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Gegužės 28 d. su stovyklautojais susitiko LDA prezidentė V. Augustinienė. Mokymų metu buvo vertinamos dalyvių žinios, kasdien kelis kartus atliekami kraujo gliukozės tyrimai, vertinama ilgalaikė kraujo gliukozės kontrolė (gliukuoto hemoglobino tyrimas). Dalyvių gliukuoto hemoglobino (HbA1c) rodikliai svyravo nuo 5,6 iki 9 % (visų dalyvių HbA1c vidurkis – 7,02 %).

Birželio 15–20 d. Druskininkuose vyko LDA savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo mokymo stovykla II tipo diabetu sergantiesiems. Stovyklos vadovė – Druskininkų miesto diabeto klubo „Atgaja“ pirmininkė J. Šimonienė, jai padėjo J. Tamulaitienė (Druskininkų miesto diabeto klubo „Atgaja“ narė) ir slaugytoja diabetologė A. Krivolap (LSMU Kauno klinikų ligoninė). Į mokymus atvyko 15 dalyvių iš Druskininkų, Jonavos, Kaišiadorių, Kauno „Insulos“, Mažeikių, Panevėžio „Vilties“, Pakruojo, Radviliškio, Raseinių, Plungės, Šakių, Šiaulių, Telšių, Vilkaviškio, Vilniaus „Beta“ diabeto klubų. Buvo pildomos žinių vertinimo anketos, atliekami kraujo gliukozės ir gliukuoto hemoglobino (HbA1c) tyrimai. Visų dalyvių HbA1c vidurkis – 8,04 %. Tai rodo, kad diabetu sergantieji nepakankamai kontroliuoja savo ligą. Pagrindinis rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Birželio 15 d. su stovyklautojais susitiko LDA prezidentė V. Augustinienė.

Birželio 22 d. Vilkaviškyje vyko savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo mokymai „Gera cukrinio diabeto kontrolė – komplikacijų prevencija“. Renginį padėjo organizuoti Vilkaviškio rajono diabetikų bendrija „Insula“ (pirmininkas K. Kukis). Malonius sveikinimo žodžius renginio organizatoriams ir dalyviams skyrė Vilkaviškio rajono savivaldybės meras A. Neiberka, kiti svečiai. Renginyje dalyvavo delegacijos iš Marijampolės, Šakių ir Vilkaviškio rajonų diabeto organizacijų. Įvertintos dalyvių

žinios. Atlikti gliukuoto hemoglobino (HbA1c) tyrimai. HbA1c vidurkis – 6,87 %. Pagrindinis renginio rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Birželio 25 d. Radviliškyje vyko savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo mokymai „Gera cukrinio diabeto kontrolė – komplikacijų prevencija“. Renginį padėjo organizuoti Radviliškio diabeto klubas „Likimas“ (pirmininkė A. Januševičienė). Radviliškio rajono savivaldybės meras V. Simelis pasveikino renginio dalyvius, padėjo organizatoriams už aktyvią veiklą atliekant švietimo darbą rajone. Renginyje dalyvavo delegacijos iš Joniškio, Kelmės, Marijampolės, Mažeikių, Pakruojo, Panevėžio, Plungės, Radviliškio, Šiaulių, Telšių rajonų diabeto organizacijų. Įvertintos dalyvių žinios. Atlikti gliukuoto hemoglobino (HbA1c) tyrimai. HbA1c vidurkis – 6,38 %. Pagrindinis renginio rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Liepos 10 d. organizuotas žygis baidarėmis Baltosios Ančios upe. Lietuvos diabeto asociacijos aktyvaus poilsio renginį organizavo Druskininkų diabeto klubo „Atgaja“ pirmininkė J. Šimonienė. Baidarėmis plaukė 44 dalyviai iš Alytaus, Druskininkų, Jonavos, Kauno, Marijampolės, Pasvalio, Plungės, Šalčininkų, Šiaulių, Vilniaus miestų ir rajonų. Pagrindinis žygio rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Liepos 22 d. LDA Neįgaliųjų teisių gynimo švietimo renginiai vyko Druskininkuose ir Pakruojuje. Juos organizavo Druskininkų miesto diabeto klubas „Atgaja“ (pirmininkė J. Šimonienė) ir Pakruojo rajono diabeto klubas „Vita“ (pirmininkė A. Dobilienė). Druskininkuose dalyvavo 50 žmonių, Pakruojuje – 60 asmenų. Pagrindinis renginių rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Juos rėmė Druskininkų miesto ir Pakruojo rajono savivaldybės, pranešimus skaitė Pakruojo rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro, Pirminės sveikatos priežiūros centro, diabeto organizacijų ir kiti specialistai.

Liepos 24–29 d. Druskininkuose vyko LDA savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo mokymo stovykla I tipo diabetu sergantiesiems. Stovyklos vadovė – Druskininkų miesto diabeto klubo „Atgaja“ pirmininkė J. Šimonienė, jai padėjo J. Tamulaitienė (Druskininkų miesto diabeto klubo „Atgaja“ narė) ir slaugytoja diabetologė A. Krivolap (LSMU Kauno klinikų ligoninė). Į mokymus atvyko 15 dalyvių iš Alytaus „Vilties“, Druskininkų, Marijampolės, Pasvalio, Plungės, Šakių, Šiaulių, Vilniaus „Diabite plus“ diabeto klubų. Buvo pildomos žinių vertinimo anketos, atliekami kraujo gliukozės ir gliukuoto hemoglobino (HbA1c) tyrimai. Pagrindinis stovyklos rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Liepos 24 d. su stovyklautojais susitiko LDA prezidentė V. Augustinienė.

Liepos 30–31 d. Plungės rajone, Jovaišiškės kaime, svečių namuose „Oazė“ LDA kartu su Plungės miesto sergančiųjų cukriniu diabetu klubu (pirmininkė A. Danylienė) organizavo mokymo seminarą slaugytojams diabetologams „Slaugytojas diabetologas – sergančiųjų diabetu mokytojas“. LR sveikatos apsaugos ministerijos Asmens sveikatos departamento, Pirminės sveikatos priežiūros ir slaugos skyriaus patarėjas A. Šimkus nuotoliniu būdu pristatė LR Vyriausybės gaires dėl sveikatos politikos kryptių pirminėje sveikatos priežiūroje. Šiaulių Teritorinės ligonių kasos vyriausioji specialistė J. Atkočaitienė pateikė aktualią Valstybinės ligonių kasos informaciją slaugytojams diabetologams. Žiniomis aktualiais cukrinio diabeto ir jo komplikacijų prevencijos, gydymo ir kontrolės klausimais dalijosi gydytojai endokrinologai A. Levinger, R. Savickas, slaugytoja diabetologė A. Krivolap, kiti specialistai. Tarptautinės diabeto federacijos Europos regiono naujienomis dalijosi šios organizacijos valdybos narė A. Danylienė, apie LDA veiklą papasakojo prezidentė V. Augustinienė. Dalyvavo 20 slaugytojų iš įvairių Lietuvos miestų ir rajonų. Pagrindinis renginio rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Rugpjūčio 14 d. organizuotas žygis dviračiais Druskininkų savivaldybėje. LDA aktyvaus poilsio renginį organizavo Druskininkų diabeto klubo „Atgaja“ pirmininkė J. Šimonienė. Dviračiais keliavo 46 asmenys, iš jų 15 neįgaliųjų (tarp jų 19 vaikų, iš kurių 6 neįgalūs). Žygio tikslas – propaguoti aktyvų poilsį neįgaliesiems, skatinti žmones stiprinti savo sveikatą, mažinti svorį, gliukozės kiekį

kraujyje, gerinti savijautą, ugdyti kantrybę, valią, gebėjimą bendrauti. Žygio maršrutas vedė per Druskininkų apylinkes asfaltuotais dviračių takais. Dalyviai, važiuodami dviračiais vingiuotais dviračių takais, grožėjosi nuostabiais pušynais, nepakartojamais Druskininkų vaizdais, taip pat ilsėjosi, tikrinosi gliukozės kiekį kraujyje, atsigaivino, bendravo, klausėsi legendų apie Druskininkų vietas. Bendras žygio maršrutas – 20–25 km. Pagrindinis žygio rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, taip pat VSMC „Dainava“, kiti rėmėjai, kuriuos surado Druskininkų diabeto klubas „Atgaja“, rajonų diabeto klubai.

Rugpjūčio 26 d. LDA Neįgaliųjų teisių gynimo švietimo renginiai vyko Marijampolės savivaldybėje (43 dalyviai, iš jų 11 neįgaliųjų, vaikų nebuvo). Mokymus organizavo Marijampolės klubas „Diabetikas ABC“ (pirmininkė G. Naidzinavičienė). Pagrindinis renginių rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Rugsėjo 16 d. LDA Neįgaliųjų teisių gynimo švietimo renginys vyko Rokiškio savivaldybėje (23 dalyviai, iš jų 3 neįgalieji, vaikų nedalyvavo). Jį organizavo diabetikų klubas „Rokiškis“ (pirmininkė M. Mieliauskienė). Pagrindinis renginio rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Rugsėjo 23 d. LDA Neįgaliųjų teisių gynimo švietimo renginiai vyko Jonavos savivaldybės mokymo įstaigose (54 dalyviai, iš jų 20 neįgaliųjų, iki 18 m. amžiaus dalyvavo 20 moksleivių, iš jų neįgaliųjų nebuvo). Juos organizavo Jonavos rajono sergančiųjų cukriniu diabetu klubas „Ramunė“ (pirmininkė I. Jankauskienė). Pagrindinis renginių rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Rugsėjo 28 d. LDA Neįgaliųjų teisių gynimo švietimo renginiai vyko Radviliškio savivaldybėje (27 dalyviai, iš jų 12 neįgaliųjų, vaikų nebuvo) ir Plungės savivaldybėje (38 dalyviai, iš jų 13 neįgaliųjų, dalyvavo 2 vaikai, iš jų 1 neįgalus). Juos organizavo Radviliškio diabeto klubas „Likimas“ (pirmininkė A. Januševičienė) ir Plungės miesto sergančiųjų cukriniu diabetu klubas (pirmininkė A. Danylienė). Pagrindinis renginių rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Spalio 7 d. LDA Neįgaliųjų teisių gynimo švietimo renginys vyko Vilkaviškio savivaldybėje, „Ažuolo“ progimnazijoje (23 dalyviai). Jį organizavo Vilkaviškio rajono diabetikų bendrija „Insula“ (pirmininkas K. Kukis). Pagrindinis renginio rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Spalio 13 d. pateikta 2022 m. Lietuvos diabeto asociacijos neįgaliųjų veiklos rėmimo projekto paraiška Neįgaliųjų reikalų departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Spalio 22 d. LDA kartu su Elektrėnų diabeto klubu Elektrėnuose, viešojoje savivaldybės bibliotekoje organizavo respublikinę konferenciją „Diabeto priežiūros paslaugų prieinamumas“, skirtą Pasaulinei diabeto ir Jungtinių Tautų dienai paminėti. Į konferenciją atvyko 157 asmenys (sergantieji diabetu, jų šeimų nariai, lektoriai, svečiai, rėmėjai) iš 16 miestų ir rajonų organizacijų (Druskininkų, Elektrėnų, Jonavos, Kaišiadorių, Kauno „Aronija“ ir „Insula“, Kelmės, Marijampolės, Pakruojo, Plungės, Radviliškio, Rokiškio, Šakių, Šilalės, Telšių, Vilniaus „Beta“). Pranešimą „Antrojo tipo cukrinio diabeto gydymo naujovės“ skaitė gydytoja endokrinologė A. Galkinė; „100-to metų cukrinio diabeto gydymo istorija“ – gydytoja endokrinologė Jūratė Antanavičienė; „Kompensuojamųjų vaistinių preparatų, medicinos pagalbos priemonių ir sveikatos paslaugų prieinamumas“ – A. Dumšienė, Vilniaus Teritorinės ligonių kasų Kontrolės skyriaus patarėja, laikinai einanti Kontrolės skyriaus vedėjo pareigas; „Aterosklerozė ir diabetas“ – gydytoja endokrinologė O. Jurkauskienė, Lietuvos diabeto viceprezidentė; „Ar gali šiurkštūs kulnai per trumpą laiką atrodyti sveikai?“ – slaugytoja Edita Gasiūnienė; „Cukrinio diabeto valdymas ir priežiūra“ – slaugytoja diabetologė D. Tautkuvienė; „Diabetinė inkstų liga ir bazinio insulino titravimas“ – gydytoja endokrinologė G. Mašalienė. Elektrėnų diabeto klubo veiklą pristatė pirmininkas A. Sodonis. LDA prezidentė

V. Augustinienė pasidalijo Lietuvos diabeto asociacijos svarbiausia informacija. Apie mokymo stovyklų naudą sergantiesiems diabetu pranešimą skaitė J. Šimonienė, Druskininkų diabeto klubo „Atgaja“ pirmininkė, stovyklų vadovė. Renginio dalyvius dainomis pasveikino Elektrėnų neįgaliųjų draugijos meno kolektyvas „Žara“ (vadovas R. Ramanauskas). Daug gražių žodžių pasakė ir labai gerai Elektrėnų diabeto klubo veiklą įvertino Elektrėnų savivaldybės administracijos direktorius G. Ratkevičius, savivaldybės gydytoja V. Liepinytė-Medeikė, Socialinės paramos skyriaus vyriausioji specialistė A. Vitkauskienė. Pagrindinis renginio rėmėjas – Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Renginio organizavimo partneriai: „Boehringer Ingelheim“, Elektrėnų savivaldybė, „Eli Lilly Lietuva“, „Linus Medical“, „Novo Nordisk Pharma“, „Pfizer“, „Roche Lietuva“, „Sanofi Aventis Lietuva“, Vilniaus Teritorinė ligonių kasa. Konferencijos dalyviai pildė anketas apie sveikatos paslaugų prieinamumą. Iš gautų 75 užpildytų anketų, 56 buvo pažymėta, kiek laiko reikia laukti, kol patenki pas šeimos gydytoją: 25 proc. tenka laukti 1–5 dienas; po 27 proc. laukia 7–10 d. ar 2 savaites; 12 proc. – maždaug 1 mėnesį; 9 proc. laukia 2–4 savaites. Jei reikalinga skubi pagalba, pas šeimos gydytoją galima patekti ir tą pačią dieną. 51 anketoje buvo pažymėta, kad pas gydytojus specialistus maždaug 15 proc. žmonių reikia laukti 1–3 savaites; 43 proc. – apie 1 mėnesį; 39 proc. laukia eilės 1,5–4 mėnesių; net pusę metų laukia apie 3 proc. pildžiusiųjų anketas. Anketas pildė 15 proc. I tipo diabetu sergančiųjų, 76 proc. – II tipo diabeto ligoniai ir 9 proc. – nesergantys diabetu. Kiekvienais metais dalyviai tiriasi lipidus (77 proc.), kreatiną (66 proc.), mikroalbuminuriją (71 proc.), HbA1c (89 proc.), lankosi pas akių ligų specialistus (80 proc.). Po 5 proc. pildžiusiųjų anketas nurodė, kad yra persirgę miokardo infarktu arba yra šuntuotos širdies kraujagyslės, yra patyrę insultą. Daugiausia, apie 56 proc., turi hipertenzinę ligą, apie 11 proc. turi įvairių inkstų patologijų (I ir III laipsnio inkstų nepakankamumas, pas vieną yra 4 inkstai, pas kitą – tik vienas inkstas, bei kt.). Apie žurnalą „Diabetas“ gauti tokie atsakymai – 40 proc. prenumeruoja, 29 proc. skaito internete, 1 proc. nežinojo, kad toks leidinys yra. Apie 30 proc. pažymėjo, kad leidinį skaito diabeto organizacijose.

Lapkričio 11 d. Jonavos rajono sergančiųjų cukriniu diabetu klubas „Ramunė“ organizavo renginį, skirtą Pasaulinei diabeto ir Jungtinių Tautų dienai paminėti (klubo vadovė I. Jankauskienė).

Lapkričio 13 d. Šakių rajono cukralige sergančiųjų klubo „Linelis“ pirmininkės B. Jančaitienės pasiūlymu ir palaikant savivaldybės administracijai, minint Pasaulinę diabeto dieną Šakių rajono savivaldybės pastatas nušvito mėlynai. Pasaulinės diabeto dienos simbolis – mėlynas ratas, kuris žymi vienybę, simbolizuoja gyvybę ir sveikatą, o mėlyna spalva atspindi dangų, po kuriuo gyvena visos pasaulio tautos. Šis ratas reiškia, kad pasaulio diabeto bendruomenė turi kartu kovoti su diabetu.

Lapkričio 14 d. minima Pasaulinė diabeto ir Jungtinių Tautų diena. 2021–2023 m. tema „Cukrinio diabeto priežiūros prieinamumas“. Šią dieną Lietuvos diabeto asociacijos diabeto mokyklos slaugytoja diabetologė J. Uleckienė pakvietė vilniečius į Parapijos namus profilaktiškai pasitikrinti ir daugiau sužinoti apie cukrinį diabetą.

DALYVAVIMAS DARBO GRUPIŲ VEIKLOJE

Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komiteto sprendimu „Dėl **Sveikatos reikalų komiteto neetatinių ekspertų sąrašo 2020 – 2024 m.**“ į šį sąrašą įtraukta V. Augustinienė – Lietuvos pacientų organizacijų atstovų tarybos pirmininkė (2021 m. sausio 15 d. LR Seimo Sveikatos reikalų komiteto sprendimas Nr. 111-S-3).

2021 m. vasario 5 d. nuotoliniu būdu vyko darbo grupės „Suaugusiųjų endokrinologijos antrinio ir tretinio lygo stacionariųjų sveikatos priežiūros paslaugų teikimo specialiųjų reikalavimų aprašo pakeitimo projektui parengti“ posėdis. Jame dalyvavo šios darbo grupės narė, Lietuvos diabeto asociacijos (LDA) prezidentė Vida Augustinienė.

Vasario 10 d. nuotoliniu būdu vyko Cukrinio diabeto profilaktikos, diagnostikos ir gydymo stebėsenos tarybos posėdis, kuriame aptarti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymo „Dėl Sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų asmenims, sergantiems cukriniu diabetu, prieinamumo ir kokybės rodiklių ir jų stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektas.

Kovo 4 d. nuotoliniu būdu vyko VšĮ Mykolo Marcinkevičiaus ligoninės Stebėtojų tarybos posėdis, kuriame dalyvavo šios tarybos narė LDA prezidentė V. Augustinienė. Svarstyta ir pritarta ligoninės vadovo metinei 2020 m. ataskaitai.

Kovo 23 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. V-619 „Dėl Sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų asmenims, sergantiems cukriniu diabetu, prieinamumo ir kokybės rodiklių ir jų stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų asmenims, sergantiems cukriniu diabetu, prieinamumo ir kokybės rodiklių ir jų stebėsenos tvarkos aprašas.

Be to, kaip Lietuvos pacientų organizacijų atstovų tarybos (LPOAT) nariai Lietuvos diabeto asociacijos atstovai dalyvavo, kaip LPOAT deleguoti atstovai:

Komiteto šeimos medicinos paslaugų tobulinimui įtraukta V. Augustinienė – Lietuvos pacientų organizacijų atstovų tarybos pirmininkė (LDA prezidentė) (2021 m. sausio 29 d. LR sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-184).

MN 155:2015 „**Gydytojas vaikų gastroenterologas.** Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ – Eglė Baradinskienė, Lietuvos pacientų organizacijų atstovų tarybos narė, Lietuvos diabeto asociacijos tarybos narė (LR Sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 22 d. įsakymas Nr. V-349).

Į vaistinių preparatų įtraukimo į kompensavimo sąrašus teisiniam reguliavimui tobulinti darbo grupę įtraukta V. Augustinienė – Lietuvos pacientų organizacijų atstovų tarybos pirmininkė (LDA prezidentė) (2021 m. balandžio 14 d. LR sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-800).

Į Ligu, vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių kompensavimo komisiją įtraukta V. Augustinienė – Lietuvos pacientų organizacijų atstovų tarybos pirmininkė (LDA prezidentė) (2019 m. vasario 20 d. LR sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-225, nauja redakcija 2019 10 05, suvestinė redakcija 2021 05 18).

Į Šeimos medicinos politikos grupę įtraukta V. Augustinienė – Lietuvos pacientų organizacijų atstovų tarybos pirmininkė (LDA prezidentė) (2021 m. birželio 4 d. LR sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-1297).

Nevyriausybinių organizacijų tarybą įtraukta V. Augustinienė – Lietuvos pacientų organizacijų atstovų tarybos pirmininkė (LDA prezidentė) (2021 m. birželio 28 d. LR socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas Nr. A-473).

LIETUVOS DIABETO ASOCIACIJOS RAŠTAI, KREIPIMAIŠI Į VALDŽIOS INSTITUCIJAS

Liepos 9 d. Lietuvos diabeto asociacija raštu kreipėsi į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją dėl cukriniu diabetu sergančių pacientų skiepavimo nuo pneumokokinės infekcijos ir sezoninio gripo COVID-19 pandemijos metu. Raštu prašoma įtraukti I ir II tipo diabetu sergančius pacientus į sąrašą pacientų, kurie skiepjami sezonine gripo vakcina valstybės lėšomis, panaikinti

apribojimus, taikomus II tipo diabetu sergančių pacientų skiepijimui valstybės finansuojama pneumokokine konjuguota vakcina. Atsakymo negauta.

Spalio 13 d. Neįgaliųjų reikalų departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos konkursui pateiktas „2022 m. Lietuvos diabeto asociacijos neįgaliųjų veiklos projektas“.

VYRIAUSYBĖS PRIIMTI SPRENDIMAI

Liepos 1 d. įsigaliojo LR sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl 2021 m. Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių kainyno patvirtinimo“ Nr. V-1279, kuriame 16 p. įteisinta Insulino pompų, naudojamų ambulatoriškai gydyti nuolatine poodine insulino injekcija, keičiamųjų dalių komplektas. 16.1. p. Per mėnesį išrašomas vienas keičiamųjų dalių komplektas asmenims, sergantiems I tipo cukriniu diabetu. 16.2. p. Kompensuojamoji komplekto kaina – 87 eurai per mėnesį.

Gruodžio 16 d. LR sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-2864 patvirtintas „Cukrinio diabeto ambulatorinio gydymo kompensuojamaisiais vaistais tvarkos aprašas“, kuris atverė plačias galimybes gydytojams ir pacientams pagerinti ligos kontrolę.

DALYVAVIMAS ĮVAIRIUOSE SUSITIKIMUOSE

Vasario 5 d. nuotoliniame socialinių partnerių susitikime su sveikatos apsaugos ministru Arūnu Dulkiu aptarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo veiksmų plano prioritetinga sritis „Ilgas ir visavertis sveiko žmogaus gyvenimas“. Susitikime dalyvavo LPOAT ir LDA vadovė V. Augustinienė.

Vasario 26 d. nuotoliniu būdu Vyriausybė organizavo viešąsias konsultacijas dėl Vyriausybės programos įgyvendinimo plano darbų ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano. Diskusijoje tema „Sveikata ir socialinė apsauga“ dalyvavo LDA prezidentė V. Augustinienė. Pranešimus skaitė socialinės apsaugos ir darbo ministrė Monika Navickienė ir sveikatos apsaugos ministras Arūnas Dulkys. Renginį moderavo Ministrės Pirmininkės patarėja sveikatos klausimais Živilė Gudlevičienė. Renginyje dalyvavo krašto apsaugos, švietimo, mokslo ir sporto ministrai, susisiekimo viceministrė ir Aplinkos ministerijos Statybos ir teritorijų planavimo politikos grupės vadovas.

Balandžio 8 d. LPOAT raštu LR Seimo Sveikatos reikalų komitetui pritarė Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo Nr. X-709 8, 57 ir 59 straipsnių pakeitimo įstatymui Nr. XIVP-337. Manoma, kad patvirtinus šį įstatymą bus sudaryta galimybė geresniam vaistų prieinamumui pacientams, kartu su gydytoju renkantį gydymą individualiai geriausiai tinkamais naujais vaistais, kurių bazinę kainą kompensuoja Privalomasis sveikatos draudimo fondas, pacientui sumokant tik konkretaus vaistinio preparato paciento priemoką, o ne mokant visą vaisto kainą. Be to, Kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyno tvirtinimas tik du kartus per metus padės išvengti šiuo metu dažnai pasitaikančio vaistų trūkumo, bus užtikrintas nepertraukiamas vaistų tiekimas. Taip pat svarbu įstatymu reguliuoti vaistų išbraukimą iš Kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyno.

Balandžio 9–10 d. nuotoliniu būdu vyko Lietuvos LIONS klubų apygardos 131 Lyderystės mokymai. LIONS klubai teikia pagalbą turintiems regėjimo negalia, padeda sergantiems diabetu ir onkologinėmis vaikų ligomis, mažina skurdą pasaulyje ir rūpinasi aplinkos apsauga. Antrąją dieną pranešimą „Cukrinis diabetas pasaulyje ir Lietuvoje. Lietuvos diabeto asociacijos vaidmuo“ skaitė LDA prezidentė V. Augustinienė. Ji padėjo šiai organizacijai ir atskiriems jų klubams už nuolat teikiamą paramą diabetu sergantiems vaikams (insulino pompas, jutiklius, diagnostines juosteles,

kompiuterius ir kt.). Buvo aptarti LDA veiklos planai šiais metais ir galimos bendradarbiavimo galimybės.

Balandžio 22 d. LR sveikatos apsaugos ministerija pakvietė socialinius partnerius į viešą konsultaciją dėl Ekonomikos gaivinimo ir atsigavimo plano „Naujos kartos Lietuva“ (Sveikata). Siekiant sukurti atsparią grėsmėms ir ateities iššūkiams pasirengusią sveikatos priežiūros sistemą, būtina gerinti sveikatos priežiūros kokybę ir prieinamumą. COVID-19 krizė dar labiau atskleidė sveikatos paslaugų prieinamumo netolygumus, susijusius su sveikatos priežiūros specialistų trūkumu, netolygiu geografiniu paslaugų prieinamumu ir išryškino sveikatos sistemos struktūrines problemas. Tai lėta pažanga, gerinant paslaugų kokybę, nepakankama pirminės sveikatos priežiūros plėtra ir nepadaryta pažanga pritaikant ligoninių tinklą, kad jis taptų efektyvesnis ir labiau atitiktų poreikius.

Inicijuojamos trys reformos:

- pirmą reformą – paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas bei inovacijų skatinimas. Investicijos bus kreipiamos kompetencijos centrų, teikiančių aukščiausio lygio inovatyvias sveikatos priežiūros paslaugas, plėtra. Sveikatos priežiūros specialistų kompetencijų platformos sukūrimas. Investicijos į kompleksinio sveikatos priežiūros paslaugų kokybės vertinimo modelio sukūrimą ir skaitmeninės sveikatos sistemos plėtrą.
- antrą reformą – ilgalaikės priežiūros paslaugų reformą, investicijas kreipiant žmogiškųjų išteklių ir infrastruktūros pajėgumų, reikalingų ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimui, didinimui. Tai leis gerinti kompleksinių – socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą gyventojams. Pandemijos patirtis atskleidė sveikatos sistemos atsparumo ir pasirengimo dirbti ekstremalioms situacijoms poveikį visai šalies ekonomikai ir visuomenės gyvenimo kokybei.
- trečiąją numatoma reforma – siekti užtikrinti tolygų, saugų, nenutrūkstamą ir efektyvų sveikatos priežiūros paslaugų teikimą ekstremalių sveikatos situacijų metu. Tai įrangos, skirtos infekcinių ir parazitinių ligų diagnozavimui bei gydymui įsigijimas, patalpų modernizavimas penkiose regioninio lygmens gydymo įstaigose. Dešimties regioninio lygmens gydymo įstaigų priėmimo skyrių modernizavimas, atsižvelgiant į geriausias tarptautines praktikas.

Birželio 3 d. ir rugpjūčio 10 d. LDA prezidentė V. Augustinienė susitiko su diabetu sergančiais vaikais bei jų tėveliais stovykloje, kuri surengta „Žibutės“ sanatorijoje, Kačerginėje, Kauno rajone. Kalbėta apie problemas, su kuriomis susiduria tėvai, leisdami diabetu sergančius vaikus į ikimokyklinės įstaigas ir mokyklas, norėdami patekti į Kačerginės vaikų sanatoriją „Žibutė“, kreipiantis dėl neįgalumo grupių nustatymo, patekimo pas specialistus eilių, įvairiausių ribojimų per karantiną ir kt.

Rugpjūčio 20 d. nuotoliniame susitikime Sveikatos apsaugos ministerija pristatė Sveikatos priežiūros įstaigų tinklo pertvarką. Susitikime dalyvavo LDA prezidentė V. Augustinienė.

Lapkričio 4 d. Sveikatos apsaugos ministerija nuotoliniame susitikime pristatė Sveikatos priežiūros įstaigų tinklo pertvarką ir jos naudą pacientams. Susitikime dalyvavo LDA prezidentė V. Augustinienė.

Lapkričio 22 d. LDA prezidentė V. Augustinienė nuotoliniu būdu dalyvavo apskritojo stalo diskusijoje „Sunkiomis ir nepagydomomis ligomis sergančių asmenų orumo užtikrinimas: kliūtys ir galimybės“. Renginį organizavo Lietuvos sveikatos mokslų universitetas. Diskutuota šiais klausimais: į kokius sunkiai sergančiųjų poreikius ar lūkesčius turėtume atkreipti dėmesį, siekdami išsaugoti jų orumą gyvenimo pabaigoje? Kokia geroji patirtis ir ko trūksta, siekiant užtikrinti orią sunkiai sergančiųjų gyvenimo pabaigą? Kokia būtų orios gyvenimo pabaigos vizija? Kas turi įtakos pacientų orumo pažeidimams sveikatos priežiūros įstaigose? Ką svarbu padaryti ir nuo ko pradėti? Diskusijoje dalyvavo mokslininkai, medicinos įstaigų darbuotojai, valstybės institucijų atstovai.

Lapkričio 30 d. Lietuvos kurčiųjų draugija pakvietė Lietuvos diabeto asociacijos specialistus į mokymus „Darbas su kompleksinę negalią turinčiais kurčiaisiais“. Paskaitą apie cukrinio diabeto aktualijas skaitė slaugytoja diabetologė A. Krivolap.

DALYVAVIMAS TARPTAUTINIUIOSE RENGINIUIOSE

Balandžio 22 d. Tarptautinės diabeto federacijos Europos regionas organizavo virtualų renginį (angl. *Leveraging Lessons from COVID-19 Pandemic – The Need for an Inclusivity Shift*!), kuriame buvo pristatyti COVID-19 ir diabeto tyrimo rezultatai. Paaiškėjo, kad tarp Europos šalių yra daug netolygumų ne tik dėl sveikatos priežiūros prieinamumo, bet ir dėl psichologinės ir ekonominės įtakos sergančiųjų diabetu ligai. Tyrimo klausimynus pildė ir LDA. Per renginį įvairių sričių ekspertai bandė išsiaiškinti, kodėl reikia siekiant pagerinti diabeto prevenciją, valdymą ir, galų gale žmonių, gyvenančių su diabetu ir kitomis lėtinėmis ligomis, gyvenimo kokybę. Pasitelkiant COVID-19 išmoktas pandemijos pamokas, būtina imtis viską apimančių perraunų.

Gegužės 29 d. Lietuvos diabeto asociacija į Tarptautinės diabeto federacijos Europos regiono Jaunųjų lyderių renginį (angl. *IDF Europe Youth Leadership Lab 2021*) delegavo Vilniaus vaikų ir jaunimo diabeto klubo „Diabite“ narę Urtę Mariją Eitminavičiūtę.

Rugsėjo 27 d. – spalio 1 d. virtualiai vyko Europos diabeto studijų asociacijos 57-asis metinis susitikimas. Kaip ir kasmet, LDA turėjo galimybę ne tik dalyvauti įvairiose mokslinėse sesijose, bet ir virtualiai eksponavo stendinį pranešimą. Sesijose dalyvavo LDA prezidentė V. Augustinienė ir viceprezidentė A. Danylienė.

Gruodžio 2 d. nuotoliniu būdu vyko Europos diabetu sergančiųjų gynėjų aukščiausio lygio susitikimas (angl. *European Diabetes Patient Advocacy Summit*) „Diabetas. Veikime kartu“. Jo metu buvo aptarta, kas pasikeitė ir ko išmokome per pandemiją. Dalyvavo LDA prezidentė V. Augustinienė.

Gruodžio 6–11 d. vyko Tarptautinės diabeto federacijos (TDF) kongresas. Jame dalyvavo LDA prezidentė V. Augustinienė ir viceprezidentė A. Danylienė. Kongrese virtualiu būdu dalyvavo daugiau negu 7 tūkstančiai dalyvių iš 150 pasaulio šalių, iš visų 7 TDF regionų. Daugiau negu 65 sesijose buvo pristatyta virš 160 pranešimų. Kongrese paminėtas 100 metų insulino atradimo jubiliejus. Daug dėmesio sulaukė 2021 m. naujo Tarptautinės diabeto federacijos atlaso 10-ojo leidimo pristatymas. Kas dvejus metus išleidžiami atlasai rodo, kaip sparčiai auga cukriniu diabetu sergančiųjų skaičius. Jei 2019 m. pasaulyje diabetu sirgo 463 mln. 20–79 m. amžiaus gyventojų, tai 2021 m. – jau 537 mln. (10,5 proc. šios amžiaus grupės žmonių). Nediagnozuoto diabeto atvejų – 240 mln. Vien 2021 m. nuo diabeto komplikacijų mirė apie 6,7 mln. šio amžiaus pasaulio gyventojų. Prognozės nedžiugina – iki 2030 m. sergančiųjų skaičius didės iki 11,3 proc. arba 643 mln. žmonių, o iki 2045 m. – iki 783 mln. (12,2 proc.). Daugiau kaip 1,2 mln. vaikų serga I tipo cukriniu diabetu, iš jų 54 proc. yra iki 15 m. amžiaus. Kasmet ši liga diagnozuojama 184,1 tūkst. vaikų. Apie 21,1 mln. (16,7 proc.) gyvų gimusių naujagimių yra pažeisti nėštumo diabeto.

Cukrinis diabetas taip pat neaplenkia ir Lietuvos – 20–79 m. amžiaus gyventojų grupėje 1 tūkst. gyventojų tenka 186,9 (145,2–214,1) diabetu sergantys žmonės. Cukrinio diabeto paplitimas šio amžiaus gyventojų grupėje yra 9,5 proc. (7,4–10,8). Nediagnozuotų diabeto atvejų tos pačios amžiaus žmonių grupėje 1 tūkst. – 62,6 žmonės (48,7–71,7). 2021 m. sveikatos išlaidos vienam sergančiajam diabetu sudarė 1 342,5 USD, mirė 5 870 diabetu sergančių žmonių. 2021 m. Lietuvoje sirgo 907 vaikai iki 19 m. amžiaus.

Gruodžio 14 d. nuotoliniu būdu vyko TDF Europos regiono susitikimas „Kartu kiekvienas pasiekia daugiau“. Buvo aptarti 2021 m. nuveikti darbai, finansinis 2022 m. planas, insulino 100 metų minėjimo kampanija, planuojama Dvynių programa ir kiti aktualūs klausimai. Dalyvavo LDA prezidentė V. Augustinienė ir narė A. Danylienė.

Aktyviai dalyvauta Lietuvos pacientų organizacijų atstovų tarybos veikloje. Informaciją galima rasti www.pacientutaryba.lt.

Lietuvos diabeto asociacijos veiklos ataskaita už 2021 01 31 – 2021 12 31 laikotarpį patvirtinta Lietuvos diabeto asociacijos visuotiniame narių susirinkime, vykusiame nuotoliniu rašytinės procedūros būdu 2022 m. balandžio 26 d.

Lietuvos diabeto asociacijos
Prezidentė

Vida Augustinienė